

VZDELÁVACIE ŠTANDARDY Z LITERÁRNEJ VÝCHOVY
PRE 5. ROČNÍK ZÁKLADNEJ ŠKOLY
PRE ŽIAKOV SO SLUCHOVÝM POSTIHNUTÍM

Úvod

Štátny vzdelávací program (ŠVP) vyjadruje hlavné princípy a ciele vzdelanostnej politiky štátu, ako aj demokratické a humanistické hodnoty, na ktorých je národné vzdelávanie založené. Vymedzuje všeobecné ciele škôl ako kľúčové spôsobilosti (kompetencie) vo vyváženom rozvoji osobnosti žiakov a rámcový obsah vzdelania. Štátny vzdelávací program podporuje komplexný prístup pri rozvíjaní žiackych spôsobilostí poznávať, konať, hodnotiť a dorozumievať sa i porozumieť si na danom stupni vzdelávania. ŠVP nám stanovuje hlavné ciele, ktoré má absolvent nižšieho sekundárneho vzdelávania dosiahnuť, teda stanovuje, aký má byť profil absolventa základnej školy.

HLAVNÝM CIEĽOM JE, ABY MAL ABSOLVENT ZÁKLADNEJ ŠKOLY

- PRIMERANE VEKU ROZVINUTÉ KLÚČOVÉ SPÔSOBILOSTI,
- ZMYSLUPLNÉ ZÁKLADNÉ VEDOMOSTI A ZNALOSTI,
- VYPESTOVANÝ ZÁKLAD ZÁUJMU O CELOŽIVOTNÉ UČENIE SA,
- JASNÉ POVEDOMIE NÁRODNÉHO A SVETOVÉHO KULTÚRNEHO DEDIČSTVA,
- ZÁUJEM A POTREBU ZMYSLUPLNEJ AKTIVITY A TVORIVOSTI.

K naplneniu tohto základného cieľa výrazným spôsobom prispieva aj vyučovanie literárnej výchovy.

Obsah nižšieho sekundárneho vzdelávania je obsiahnutý v ôsmich vzdelávacích oblastiach, ktoré vychádzajú z definovania obsahu vzdelávania a z kľúčových kompetencií, podľa ktorých je slovenský jazyk a literatúra zaradená do oblasti JAZYK A KOMUNIKÁCIA

Zmeny v chápaní zložky literárnej výchovy sa uberajú dvoma paralelnými cestami. Je potrebné

1. ustanoviť ciele a výkonové štandardy pre oblasť kognitívneho rozvoja,
2. posilniť komunikatívno-zážitkový model vyučovania.

Tieto aspekty boli deklarované aj v nedávnej minulosti. Vzdelávací štandard z literárnej výchovy (schválený v roku 2004) predpokladal komunikatívno- zážitkový model vyučovania.

Už predchádzajúca koncepcia vyučovania literatúry na základných školách vychádzala predovšetkým zo zážitku, vytvorenia si pozitívneho vzťahu k literatúre. Literárnoteoretické vedomosti zostávali v druhom pásme záujmu. Súčasná koncepcia túto tézu ešte posilňuje. Učivo je koncipované tak, aby sa sústavne rozvíjali čitateľské a interpretačné zručnosti žiakov. Učiteľ nepredkladá žiakom hotové poznatky, ale vytvára mu podmienky a pripravuje podnety, aby sa vedomostí zmocňoval sám.

Súčasne sa v procese vzdelávania rozvíjajú aj ďalšie (kognitívne, komunikačné, interpersonálne, intrapersonálne) kompetencie. Rozvíjanie uvedených kompetencií prispieva k tomu, aby sa absolvent základnej školy priblížil k ideálu žiaka tak, ako ho predstavil dokument Milénium.

Učebné osnovy literárnej výchovy pre 5. ročník základnej školy sú pedagogickým dokumentom vypracovaným na základe obsahového vzdelávacieho štandardu. Snahou bolo, aby obsahli všetky informácie, ktoré sú zahrnuté v obsahovom štandarde. Prvky obsahového štandardu sú v učebných osnovách usporiadané v predpokladanej postupnosti. Súčasne ponúkajú pedagógovi didaktickú postupnosť, ako má pri plnení štandardu postupovať. Táto postupnosť nie je záväzná, vyučujúci si môže zvoliť vlastné postupy.

AKO PRACOVAŤ S UČEBNÝMI OSNOVAMI

Vecný obsah/učebná látka obsahového štandardu je obsiahnutý v strednom rámi. V texte učebných osnov **hrubo zvýraznené pojmy** sú známe z predchádzajúcich ročníkov, podčiarknuté pojmy označujú novozavedené, záväzné pojmy v danom ročníku, *kurzívou označené pojmy* sú odporúčané, nie však záväzné.

Učebná látka je rozdelená do troch častí:

- A. OPAKOVANIE A UPEVNĚOVANIE VEDOMOSTÍ Z PREDCHÁDZAJÚCICH ROČNÍKOV
- B. VYVODENIE NOVÝCH LITERÁRNYCH POZNATKOV
- C. ČÍTANIE A INTERPRETÁCIA TEXTU.

Predpokladom dosiahnutia cieľov nižšieho sekundárneho vzdelávania (teda 2. stupňa základných škôl) je zaistenie kontinuity a plynulého prechodu z primárneho na sekundárne vzdelávanie. Piaty ročník základnej školy je mostom, ktorý má tento prechod zabezpečiť. Vecný obsah nového učiva, nových literárnoteoretických pojmov je minimalizovaný. Dôraz sa kladie na skvalitňovanie a upevňovanie získaných vedomostí a zručností, na prácu s literárnym textom. Čítanie a interpretácia textu tvorí základ pre rozvíjanie kognitívnych funkcií.

Cez čítanie, interpretáciu textu, verbalizáciu vlastného čitateľského zážitku, verejnú prezentáciu textu získavajú a rozvíjajú žiaci kľúčové kompetencie (uvedené v rámečku vľavo), postupne sa zmocňujú aj potrebných literárnoteoretických vedomostí. Výkon, ktorý majú dosiahnuť je uvedený v rámečku vpravo (výkonový štandard).

V texte výkonového štandardu sú uvedené kritériá pre maximálnu, resp. optimálnu úroveň výkonu žiaka (vyjadrený aj ako výborný) a kritériá pre minimálnu (dostatočnú úroveň) výkonu.

Učebné osnovy nepredpisujú povinných autorov (literárne diela). Zostáva na učiteľovi, ako bude usmerňovať proces vzdelávania, aký výber autorov a literárnych diel zaradí do vyučovania na realizáciu vzdelávacieho procesu.

VZDELÁVACÍ ŠTANDARD Z LITERÁRNEJ VÝCHOVY PRE 5. ROČNÍK ZŠ

ŠTRUKTÚRA KOMPETENCIÍ ROZVÍJANÝCH VYUČOVANÍM LITERÁRNEJ VÝCHOVY

KOGNITÍVNE KOMPETENCIE	KOMUNIKAČNÉ KOMPETENCIE	INTERPERSONÁLNE KOMPETENCIE	INTRAPERSONÁLNA KOMPETENCIA
Spôsobilosť používať kognitívne operácie.	Spôsobilosť prijať, vyhľadávať, spracovať a tvoriť informácie.	Spôsobilosť akceptovať skupinové hodnoty a rozhodnutia.	Schopnosť vytvárať a reflektovať vlastnú identitu.
Spôsobilosť učiť sa sám aj v skupine	Spôsobilosť odovzdávať vlastné poznatky a skúsenosti.	Schopnosť kooperovať v skupine.	Schopnosť vytvárať si vlastný hodnotový systém.
Spôsobilosť kriticky myslieť	Spôsobilosť formulovať svoj názor a argumentovať.	Schopnosť tolerovať odlišnosti jednotlivcov a skupín.	Schopnosť sebaregulácie a ochrany vlastného života.
Spôsobilosť formulovať a riešiť problémy.	Spôsobilosť verbálne a neverbálne vyjadriť vôľu a city	Schopnosť empatie.	
Spôsobilosť myslieť tvorivo a spôsobilosť uplatniť výsledky tvorivého myslenia.			

KLÚČOVÉ KOMPETENCIE	OBSAHOVÝ ŠTANDARD
Poznávať štylistickú hodnotu jednotlivých útvarov. Vedieť sa vhodne vyjadrovať a svoje poznatky uplatňovať v praktickom živote.	Všeobecné pojmy A. OPAKOVANIE A UPEVŇOVANIE VEDOMOSTÍ Z PREDCHÁDZAJÚCICH ROČNÍKOV Autor/spisovateľ Čitateľ/divák Text/ ilustrácia Kniha/ knižnica Časopis, noviny B. ČÍTANIE A INTERPRETÁCIA TEXTU Technika čítania. <u>Metódy čítania (informačné, selektívne, orientačné)</u> . Téma textu. Súvislosti medzi textom a ilustráciou. Reprodukcia prečítaného textu. Čítanie ako prostriedok sebarozvoja človeka: učenie sa novým poznatkom, komunikácia o získaných poznatkoch, tvorby vlastného systému hodnôt.

VÝKONOVÝ VZDELÁVACÍ ŠTANDARD

Maximálna úroveň výkonu (výborný)	Minimálna úroveň výkonu (dostatočný) s pomocou učiteľa, s prihliadnutím na druh a stupeň sluchového postihnutia
<u>Autor/spisovateľ, čitateľ/divák, text/ ilustrácia</u> Žiak vie správne vysvetliť na neznámom texte rozdiel medzi autorom (článku v novinách, v časopise) a spisovateľom (umeleckej literatúry). Vie rozlíšiť medzi umeleckým textom (v beletrii) a textom v dennej tlači. Vie analyzovať ilustráciu v súvislosti s textom.	<u>Autor/spisovateľ, čitateľ/divák, text/ ilustrácia</u> Vie rozlíšiť umelecký text od textu v dennej tlači, v časopise.
<u>Kniha/ knižnica</u> Žiak vie v školskej (miestnej, mestskej) knižnici vybrať knihu podľa katalógu. Vie vyhľadať informácie v knižnici.	<u>Kniha/ knižnica</u> Žiak vie s pomocou v školskej (miestnej, mestskej) knižnici vybrať knihu podľa katalógu. Vie s pomocou vyhľadať informácie v knižnici.
<u>Časopis, noviny</u> Žiak vie vysvetliť rozdiel medzi novinami a časopisom. Vie použiť časopis na vlastnú prácu a prehlbovanie vedomostí. Vie vysvetliť zameranie detského časopisu a uviesť 1 príklad. Vie vymenovať názvy aspoň 3 denníkov.	<u>Časopis, noviny</u> Žiak vie vysvetliť rozdiel medzi novinami a časopisom. Pozná detský časopis.

KLÚČOVÉ KOMPETENCIE	OBSAHOVÝ ŠTANDARD
Pamäťové, klasifikačné a aplikačné zručnosti. Rozvíjanie a posilňovanie čitateľskej gramotnosti: vyhľadávať, zhromažďovať a spracovávať informácie. Verejná prezentácia textu. Aplikácia - tvorba ústnej výpovede.	Poézia 1.1 Všeobecné pojmy patriace k poézii A. OPAKOVANIE A UPEVNĚOVANIE VEDOMOSTÍ Z PREDCHÁDZAJÚCICH ROČNÍKOV Poézia ako všeobecný pojem pre viazanú reč. Vonkajšia kompozícia literárneho diela – verš, strofa ako prostriedky viazanosti umeleckej reči. Nadpis ako vonkajšia kompozícia básne. Rým ako metrická vlastnosť poézie - poznať ako zvukovú zhodu slabík (slov) na konci verša. Prirovnanie ako stylistický prostriedok, ktorý využíva na porovnávanie spoločné znaky vecí, javov. Zdrobnenina ako stylistický prostriedok, zjemňujúci význam, ktorým sa vyjadruje kladný vzťah k niekomu, niečomu. C. ČÍTANIE A INTERPRETÁCIA TEXTU Technika čítania (plynulé čítanie, správne dýchanie, správna artikulácia a spisovná výslovnosť). Analýza vybraných básní (piesní) z hľadiska témy a vonkajšej kompozície a metriky. Prednes básne - rytmická usporiadanosť básnického textu. Epická poézia (pozri rozprávka).

VÝKONOVÝ VZDELÁVACÍ ŠTANDARD

Maximálna úroveň výkonu (výborný)	Minimálna úroveň výkonu (dostatočný) s pomocou učiteľa, s prihliadnutím na druh a stupeň sluchového postihnutia
<u>Verš, strofa, rým, rytmus</u> Žiak vie vysvetliť pojmy verš, strofa, rým, rytmus v súvislosti s umeleckou rečou viazanou. Vie vyhľadať verš, strofu v básni. Vie určiť slová v básni, ktoré sa rýmujú. Vie recitovať báseň.	<u>Verš, strofa, rým, rytmus</u> Žiak vie vysvetliť pojmy verš, strofa, rým, rytmus v súvislosti s umeleckou rečou viazanou. Vie vyhľadať verš, strofu v básni. Vie rozlíšiť rytmus v básni. Vie určiť slová v básni, ktoré sa rýmujú. S pomocou prednesie text básne spamäti.
<u>Prirovnanie</u> Vie vysvetliť prirovnanie ako stylistický prostriedok, ktorý sa využíva na porovnávanie spoločných znakov vecí, javov. Vie rozlíšiť prirovnanie v texte. Vie vytvoriť vlastné prirovnanie.	<u>Prirovnanie</u> Vie vysvetliť prirovnanie ako stylistický prostriedok, ktorý využíva na porovnávanie spoločných znakov vecí, javov. Vie rozlíšiť prirovnanie v texte.
<u>Personifikácia- zosobnenie</u> Vie vysvetliť pojem ako spôsob štylizácie textu. Vie rozlíšiť personifikáciu v texte. Vie vytvoriť analogickú personifikáciu.	<u>Personifikácia- zosobnenie</u> Vie vysvetliť pojem ako spôsob štylizácie textu. Vie rozlíšiť personifikáciu v texte.

KLÚČOVÉ KOMPETENCIE	OBSAHOVÝ ŠTANDARD
Vytváranie pozitívneho vzťahu k vlastnému národu. Pamäťové a aplikačné zručnosti, aplikácia vedomostí. Kultúrne kompetencie. Uvedomenie si svojej národnej identity. Rozvíjať cítenie, vnímanie, intuíciu, fantáziu. Technika čítania. Verejná prezentácia textu.	2. Literárne žánre patriace k poézii A. OPAKOVANIE A UPEVNŇOVANIE VEDOMOSTÍ Z PREDCHÁDZAJÚCICH ROČNÍKOV 1.2.1 Ľudová pieseň ako prejav duchovného života každého národa. Prepojenie poézie s hudbou. B. VYVODENIE NOVÝCH LITERÁRNYCH POZNATKOV <u>Žánre poézie</u> 1.2.2 Druhy ľudovej piesne: <u>Pracovné piesne</u> (<i>trávnice, pastierske, valašské, banícke</i>), <u>zbojnícke piesne</u>, <u>uspávanky</u>, <u>regrútske a vojenské piesne</u>, <u>žartovné piesne</u>, <u>koledy</u> (<i>obradové piesne</i>). 1.2.3 <u>Zľudovené piesne</u> - základný rozdiel medzi ľudovou a zľudovenou piesňou. 1.2.4 <u>Poézia nonsensu</u> - pôvod, výskyt nonsensu (nezmysel) v pôvodnej slovenskej umeleckej tvorbe. Nonsens ako štylizácia textu, funkcia jednotlivých prvkov pre celé vyznenie diela (hra so slovami). Dramatizácia, dialogizácia textu. C. ČÍTANIE A INTERPRETÁCIA TEXTU Analýza ukážok textu ľudových piesní. Správna výslovnosť pri čítaní textu. Prednes textu. Verbalizácia vlastného čitateľského zážitku.

VÝKONOVÝ VZDELÁVACÍ ŠTANDARD

Maximálna úroveň výkonu (výborný)	Minimálna úroveň výkonu (dostatočný) s pomocou učiteľa, s prihliadnutím na druh a stupeň sluchového postihnutia
Ľudová pieseň Vie definovať ako žáner patriaci k poézii. Vie rozlíšiť druhy ľudových piesní na základe ich obsahu. Vie vysvetliť vznik a význam ľudových piesní ako súčasť kultúrneho dedičstva národa.	Ľudová pieseň Vie rozlíšiť druhy ľudových piesní na základe ich obsahu.
Nonsens Vie vysvetliť znaky nonsensu v texte (v poézii a v próze)	Nonsens Vie nájsť znaky nonsensu v texte (v poézii a v próze)

KLÚČOVÉ KOMPETENCIE

OBSAHOVÝ ŠTANDARD

Poznávacie a čitateľské kompetencie. Analytické a interpretačné zručnosti. Pamäťové, klasifikačné a aplikačné zručnosti. Technika čítania. Čitateľská gramotnosť: schopnosť usporiadať informácie v texte, nachádzať súvislosti a vyvodiť poznatok z textu. Vytváranie primeraných kultúrnych postojov, názorov a hodnotových kritérií.	2. Próza 2.1 Všeobecné pojmy patriace k próze A. OPAKOVANIE A UPEVNĚOVANIE VEDOMOSTÍ Z PREDCHÁDZAJÚCICH ROČNÍKOV Próza ako jedna zo základných foriem literárnej tvorby v širšom ponímaní – všetky neveršované útvary, v užšom poňatí - umelecká reč neviazaná. Hlavný rozdiel medzi viazanou a neviazanou umeleckou rečou. Dej ako charakteristický znak epického diela, umeleckej reči neviazanej. Literárna postava – ako fikcia autora. Hlavná a vedľajšia postava literárneho diela. Kompozícia literárneho diela - vonkajšia kompozícia - úloha nadpisu, odseku, kapitoly. Štylizácia textu: dialóg Literatúra pre deti – (detský hrdina, dej, prostredie). Autori literatúry pre deti a ich najznámejšie diela. Projektová práca. B. VYVODENIE NOVÝCH LITERÁRNÝCH POZNATKOV <u>Humor</u> a jeho úloha v literárnom diele – <u>humorný dej</u>, <u>humorná postava</u>, <u>humorná situácia</u>. Štylisticky príznakové slová v literatúre. <u>Rozprávač</u> – autor, hlavná postava. C. ČÍTANIE A INTERPRETÁCIA TEXTU Dejová osnova a reprodukcia obsahu prečítaného diela (úryvku, ukážky). Charakteristika postáv literárneho diela. Hlavná myšlienka ako výsledok analýzy a zistených súvislostí vyjadrená do logickej výpovede. Hodnotenie obsahu a formy ukážky (úryvku, diela) čitateľom.

Maximálna úroveň výkonu (výborný)	Minimálna úroveň výkonu (dostatočný) s pomocou učiteľa, s prihliadnutím na druh a stupeň sluchového postihnutia
Literárna postava Vie vysvetliť literárnu postavu ako fikciu autora, nositeľa deja. Vie určiť hlavné a vedľajšie postavy. Vie charakterizovať postavy.	Literárna postava Vie určiť hlavné a vedľajšie postavy.
Vonkajšia kompozícia Vie vysvetliť funkciu nadpisu. Vie vyhľadať a posúdiť súvislosti medzi nadpisom a textom. Vie vysvetliť členenie textu na odseky. Vie vyhľadať kľúčové slová v odseku. Vie zdôvodniť, prečo sa literárne dielo člení na kapitoly.	Vonkajšia kompozícia Po prečítaní textu vie vysvetliť, ako vznikol nadpis. Vie vyhľadať odsek v texte. Vie vyhľadať kľúčové slová v odseku.
Literatúra pre deti Vie charakterizovať ako literatúru písanú pre deti, s detskými hrdinami, dejom a prostredím blízokým deťom. Vie vymenovať vybraných autorov (5) a ich diela.	Literatúra pre deti Vie charakterizovať ako literatúru písanú pre deti, s detskými hrdinami, dejom a prostredím blízokým deťom. Vie uviesť meno jedného z vybraných autorov a jeho diela.
Hlavná myšlienka Žiak vie sformulovať hlavnú myšlienku na základe vyhľadávania potrebných informácií v texte.	Hlavná myšlienka S pomocou (postupným návodom) vyučujúceho dokáže sformulovať hlavnú myšlienku.

KLÚČOVÉ KOMPETENCIE	OBSAHOVÝ ŠTANDARD

Pamäťové, klasifikačné a aplikačné zručnosti. Prijímať, hodnotiť a vážiť si odkaz našich predkov.	Prozaické literárne žánre 2.2 Krátke formy ľudovej slovesnosti A. OPAKOVANIE A UPEVNŔOVANIE VEDOMOSTÍ Z PREDCHÄDZAJÚCICH ROČNÍKOV Hádanka (skryté pomenovanie – inotaj, vonkajšie znaky, vnútorná podobnosť), vyčítanka, príslovie (poučenie), porekadlo (výstižné vyjadrenie skúsenosti), pranostika (zovšeobecnenie pozorovania prírody, javov). C. ČÍTANIE A INTERPRETÁCIA TEXTU Analýza krátkych foriem so zameraním na ich funkciu a prejav potrieb a hodnôt ľudí v minulosti.

VÝKONOVÝ VZDELÁVACÍ ŠTANDARD	
Maximálna úroveň výkonu (výborný)	Minimálna úroveň výkonu (dostatočný) s pomocou učiteľa, s prihliadnutím na druh a stupeň sluchového postihnutia
Hádanka, príslovie, porekadlo, pranostika, vyčítanka Vie vysvetliť rozdiely medzi jednotlivými žánrami. Vie rozlíšiť jednotlivé žánre. Vie vysvetliť obrazné pomenovania v uvedených žánroch. Vie vysvetliť ich význam.	Hádanka, príslovie porekadlo, pranostika, vyčítanka Vie rozlíšiť jednotlivé žánre.

KLÚČOVÉ KOMPETENCIE	OBSAHOVÝ ŠTANDARD
Pamäťové a klasifikačné zručnosti. Formovanie kultúrnych postojov. Vytváranie pozitívneho vzťahu k vlastnému národu. Akceptovanie odlišných kultúr. Technika čítania. Analytické a interpretačné zručnosti. Tvorivé zručnosti.	3. Rozprávka 2.3.1 Ľudová rozprávka Ľudová rozprávka ako prozaický žáner ľudovej slovesnosti. Vyjadrenie túžby človeka po dobre a spravodlivosti. A. OPAKOVANIE A UPEVNĚOVANIE VEDOMOSTÍ Z PREDCHÁDZAJÚCICH ROČNÍKOV Hlavné znaky rozprávky. Hlavná postava, vedľajšie postavy. B. VYVODENIE NOVÝCH LITERÁRNÝCH POZNATKOV <u>Fantastická</u> (čarodejná, čarovná) rozprávka, <u>realistická</u> rozprávka. <u>Nadprirodzené, neskutočné postavy, čarodejné deje, magické čísla a predmety.</u> Neznáme <u>miesto deja</u>. Spoločné a rozdielne znaky fantastickej a realistickej rozprávky. Slovenská ľudová rozprávka, rozprávky iných národov. Spoločné znaky a rozdiely. <u>Variácie.</u> Zberatelia ľudových rozprávok - slovenskí (Pavol Dobšinský, Samo Czambel) a inonárodní C. ČÍTANIE A INTERPRETÁCIA TEXTU Plynulosť čítania súvislého textu. Kompozičná (nadpis, odsek) a štylistická (dialóg, zdrobnenina, personifikácia, prirovnanie) analýza textu. Analýza a hodnotenie koncepcie postáv (hlavnej a vedľajších). Verbalizácia vlastného čitateľského zážitku.

VÝKONOVÝ VZDELÁVACÍ ŠTANDARD

Maximálna úroveň výkonu (výborný)	Minimálna úroveň výkonu (dostatočný) s pomocou učiteľa, s prihliadnutím na druh a stupeň sluchového postihnutia
Rozprávka – ľudová, autorská Vie vysvetliť pôvod rozprávky. Vie charakterizovať ľudovú rozprávku ako súčasť ľudovej slovesnosti. Vie rozlíšiť ľudovú rozprávku od autorskej. Vie vymenovať zberateľov a autorov rozprávok. Vie vysvetliť význam činnosti zberateľov rozprávok vo vytváraní ľudských a národných hodnôt.	Rozprávka – ľudová, autorská Vie charakterizovať ľudovú rozprávku ako súčasť ľudovej slovesnosti. Vie rozlíšiť ľudovú rozprávku od autorskej.
Hlavné znaky rozprávky Vie vyhľadať v texte hlavné znaky rozprávky. Vie zdôvodniť úlohu fantázie a fantastických javov, magických čísel a predmetov. Vie rozlíšiť fantastické a realistické rozprávky.	Hlavné znaky rozprávky Vie vymenovať hlavné znaky rozprávky. Vie vyhľadať v texte hlavné znaky rozprávky.

KLÚČOVÉ KOMPETENCIE	OBSAHOVÝ ŠTANDARD
Pamäťové, klasifikačné a aplikačné zručnosti. Informačné zručnosti. Získavanie informácií z integrovaného informačného systému a internetu. Rozvíjanie čitateľských zručností a návykov, zdokonaľovanie techniky čítania.	2.3.2 Autorská rozprávka A. OPAKOVANIE A UPEVNŔOVANIE VEDOMOSTÍ Z PREDCHÁDZAJÚCICH ROČNÍKOV Rozprávka ako vyjadrenie túžby človeka po dobre a spravodlivosti. Hlavná myšlienka. B. VYVODENIE NOVÝCH LITERÁRNYCH POZNATKOV Základný rozdiel medzi <u>autorskou</u> a <u>ľudovou</u> rozprávkou. Druhy rozprávok podľa rôznych hľadísk: <u>Autorstvo</u> (ľudová, umelá). <u>Obsah</u> (fantastická, zvieracia, realistická). <u>Forma</u> (prozaická, básnická, dramatická). <u>Výber a spôsob spracovania témy</u> (klasická, moderná). <u>Podľa štylizácie textu</u> – nonsens (analógia s ľudovou slovesnosťou) a realistická ľudová rozprávka. Zdroje informácií o autoroch literárnych diel (galéria spisovateľov, súbory o slovenských autoroch detskej literatúry, encyklopédie, internet). Informácie o Pavlovi Dobšinskom. Význam jeho zberateľstva pre slovenskú literatúru. C. ČÍTANIE A INTERPRETÁCIA TEXTU Čítanie súvislých textov. Hlavné a vedľajšie postavy. Kľúčové slová, dejová osnova, reprodukcia textu, charakteristika hlavných postáv – nositeľov pozitívnych a negatívnych vlastností. Dialogizované čítanie. Veršovaná rozprávka - základné znaky poézie vo veršovanej alebo prebásnenej podobe rozprávky (verš, strofa, rým, rytmus). Spoločné a odlišné znaky veršovanej a prozaickej rozprávky.

KLÚČOVÉ KOMPETENCIE	OBSAHOVÝ ŠTANDARD
Analytické a interpretačné zručnosti. Pamäťové, klasifikačné a aplikačné zručnosti. Tvorba ústnej výpovede. Analytické zručnosti. Technika čítania a verejná prezentácia textu. Tvorivé zručnosti.	2.3.3 Filmová a televízna rozprávka A. OPAKOVANIE A UPEVNĚOVANIE VEDOMOSTÍ Z PREDCHÁDZAJÚCICH ROČNÍKOV Divadelná hra ako prozaické dielo - literárny text, určený na realizáciu na divadelnej scéne (Dramatická podoba rozprávky). Bábková hra, bábkoherec, animácia, maňuškové divadlo, javajkové divadlo, marionetové divadlo. B. VYVODENIE NOVÝCH LITERÁRNÝCH POZNATKOV Hlavné znaky dramatickej podoby literárneho diela. <u>Dramatické literárne žánre a práca s konkrétnym dramatickým textom</u> (s pojmom dráma ako literárnym druhom žiaci nepracujú – dramatická podoba diela, literárneho textu sa vysvetľuje ako dialogizovaná reč). <u>Dramatizovaný literárny text</u> – dialogizovaná forma). <u>Filmová rozprávka, televízna rozprávka, bábková rozprávka, scenár, režisér, herec, zvukové efekty</u>, ich podiel na vzniku jednotlivých dramatických žánrov. C. ČÍTANIE A INTERPRETÁCIA TEXTU Pravidlá dramatizovaného čítania. Modulácia hlasu podľa postáv. Transformácia prozaického literárneho textu na dramatický.

VÝKONOVÝ VZDELÁVACÍ ŠTANDARD

Maximálna úroveň výkonu (výborný)	Minimálna úroveň výkonu (dostatočný) s pomocou učiteľa, s prihliadnutím na druh a stupeň sluchového postihnutia
Divadelná hra Vie charakterizovať divadelnú hru ako text, určený na realizáciu na divadelnej scéne.	Divadelná hra Vie charakterizovať divadelnú hru ako text, určený na realizáciu na divadelnej scéne.
Bábková hra Vie vysvetliť pojmy viažuce sa k bábkovej hre. Vie vysvetliť úlohu bábkoherca. Vie vysvetliť pojem animácia. Vie vysvetliť rozdiely vo vedení bábk pri maňuškovom, javajkovom, marionetovom bábkovom divadle.	Bábková hra Vie vysvetliť pojmy viažuce sa k bábkovej hre. Vie vysvetliť úlohu bábkoherca.
Podstata dramatických literárnych žánrov a práca s konkrétnym dramatickým textom, dramatisovaný literárny text Žiak vie vysvetliť podstatu dramatického žánra. Vie vysvetliť, ako dramatické dielo vzniká. Vie čítať prehovory jednotlivých. Vie abstrahovať a sformulovať hlavnú myšlienku dramatického textu.	Podstata dramatických literárnych žánrov a práca s konkrétnym dramatickým textom, dramatisovaný literárny text Žiak vie vysvetliť podstatu dramatického žánra, Vie prečítať prehovory jednotlivých postáv dramatisovaného textu. Vie s pomocou učiteľa sformulovať hlavnú myšlienku dramatického textu.

KLÚČOVÉ KOMPETENCIE	OBSAHOVÝ ŠTANDARD
Tvorivé a štylistické zručnosti. Tvorba prosocionálneho hodnotového systému. Schopnosť medziľudského dorozumenia, schopnosť empatie.	2.3.4 Povešť A. OPAKOVANIE A UPEVNĎOVANIE VEDOMOSTÍ Z PREDCHÁDZAJÚCICH ROČNÍKOV Povešť ako prozaický útvar. B. VYVODENIE NOVÝCH LITERÁRNYCH POZNATKOV <u>Ľudová povešť</u> <u>Miestna, historická, heraldická povešť</u> <u>Autorská povešť - využitie námetov ľudových povestí v umeleckom spracovaní</u> C. ČÍTANIE A INTERPRETÁCIA TEXTU Tiché a spoločné čítanie, hlavné informácie, dejová osnova, interpretácia textu. Spoločné a odlišné znaky s rozprávkou. Štylistická a kompozičná stránka povesti. Fantázia a realita v povesti. Hlavné a vedľajšie postavy, charakteristika jednotlivých postáv, hodnotenie konania jednotlivých hrdinov. Dramatizácia textu. Realita a fikcia v umeleckom diele. Regionálne povesti (<i>projektová práca</i>).

VÝKONOVÝ VZDELÁVACÍ ŠTANDARD

Maximálna úroveň výkonu (výborný)	Minimálna úroveň výkonu (dostatočný) s pomocou učiteľa, s prihliadnutím na druh a stupeň sluchového postihnutia
Povešť Vie vysvetliť rozdiely medzi povest'ou a rozprávkou. Vie priradiť povesti k jednotlivým druhom. Vie rozlíšiť ľudové a autorské povesti. Vie rozlíšiť, čo je v povesti fantastické a čo realistické. Vie sformulovať hlavnú myšlienku povesti. Vie reprodukovať 1 regionálnu povest'. Vie vymenovať 3 autorov národných povestí.	Povešť Vie vysvetliť, aký je rozdiel medzi povest'ou a rozprávkou. Vie s pomocou učiteľa abstrahovať a sformulovať hlavnú myšlienku povesti. Vie stručne reprodukovať 1 regionálnu povest'.

KLÚČOVÉ KOMPETENCIE	OBSAHOVÝ ŠTANDARD
Utváranie etických hodnôt. Aplikácia vedomostí. Chápanie diela ako autorovho modelu vnímania sveta. Kritické myslenie. Rozlišovať fiktívny príbeh od skutočného. Vytváranie pozitívneho vzťahu k našim predkom, vážiť si kresťanské, historické a vzdelanostné poslanstvo. Čítanie s porozumením. Rozvíjanie čitateľských zručností a návykov, zdokonaľovanie techniky čítania.	2.3.5 Legenda A. OPAKOVANIE A UPEVNĚOVANIE VEDOMOSTÍ Z PREDCHÁDZAJÚCICH ROČNÍKOV Legenda ako príbeh zo života svätých – poznatky z náboženskej výchovy. B. VYVODENIE NOVÝCH LITERÁRNÝCH POZNATKOV <u>Ľudová legenda</u> – rozprávanie vyjadrujúce predstavy a chápanie sveta, vecí a javov - vznik v súvislosti so šírením kresťanstva. <u>Legenda</u> – ako výsledok zapisovania príbehov v kláštoroch. <u>Autorská legenda</u> – umelecké spracovanie témy, realita a fikcia. <i>Legenda o Cyrilovi a Metodovi</i> C. ČÍTANIE A INTERPRETÁCIA TEXTU Reálne a fantastické deje, súvislosti s ľudovou rozprávkou, historické súvislosti. Hlavná myšlienka prečítaného diela, vlastné hodnotenie, vlastný čitateľský zážitok.

VÝKONOVÝ VZDELÁVACÍ ŠTANDARD

Maximálna úroveň výkonu (výborný)	Minimálna úroveň výkonu (dostatočný) s pomocou učiteľa, s prihliadnutím na druh a stupeň sluchového postihnutia
Legenda Vie vysvetliť, že hlavnou postavou je osoba, ktorá za svoje činy bola vyhlásená za svätú. Vie sformulovať hlavnú myšlienku prečítaného. Vie vyhľadať a utriediť reálne a fantastické deje v legende. Vie odlíšiť legendu od rozprávky a od povesti. Vie uviesť meno jedného autora legendy.	Legenda Žiak vie, že hlavnou postavou v legende je postava, ktorá za svoje činy bola vyhlásená za svätú. Vie s pomocou učiteľa sformulovať hlavnú myšlienku prečítaného.

KLÚČOVÉ KOMPETENCIE	OBSAHOVÝ ŠTANDARD
Vysvetliť podstatu osvojených javov, demonštrovať ich znalosť. Tvorivé zručnosti. Pamäťové, klasifikačné a aplikačné zručnosti. Čítanie s porozumením, technika čítania, modulovať hlas podľa zmyslu textu. Tvorivé písanie. Schopnosť spolupráce, schopnosť prijímať kritiku, argumentovať. Viesť diskusiu. Akceptovanie iného, odlišného názoru. Obhajoba vlastného názoru.	2.3.6 Komiks A. OPAKOVANIE A UPEVŇOVANIE VEDOMOSTÍ Z PREDCHÁDZAJÚCICH ROČNÍKOV Komiks - literárny žáner – prepojenie slovného a výtvarného umenia. B. VYVODENIE NOVÝCH LITERÁRNYCH POZNATKOV <u>Komiks ako prozaický (epický) žáner.</u> Úloha <u>obrázku</u> v komikse. Funkcia <u>bublíny</u>. <u>Pôvod komiksu.</u> Princípy komiksu. Vtip a humor v komikse. Walt Disney ako najznámejší tvorca komiksu. Súvislosť komiksu s animovanými filmami Walta Disneyho. Slovenskí autori komiksu. C. ČÍTANIE A INTERPRETÁCIA TEXTU Dialogizovaná reč pri čítaní komiksu, správne čítanie, modulácia hlasu. Hlavné a vedľajšie postavy. Súvislosť ilustrácie situácie a textu, obmedzená šírka slovného prejavu. Verbalizácia vlastného zážitku. Tvorba komiksu.

VÝKONOVÝ VZDELÁVACÍ ŠTANDARD

Maximálna úroveň výkonu (výborný)	Minimálna úroveň výkonu (dostatočný) s pomocou učiteľa, s prihliadnutím na druh a stupeň sluchového postihnutia
Komiks Vie vysvetliť pôvod komiksu. Vie vysvetliť komiks ako žáner s epickým dejom (prózu) sprostredkovaným cez priamu reč a obrázky. Vie sformulovať hlavnú myšlienku komiksu.	Komiks Vie vysvetliť komiks ako žáner s epickým dejom (prózu) sprostredkovaným cez priamu reč a obrázky. Vie sformulovať hlavnú myšlienku komiksu.

KLÚČOVÉ KOMPETENCIE	OBSAHOVÝ ŠTANDARD
Funkčné využitie jazykových prostriedkov písaných prejavov. Vnímanie a chápanie rozličných jazykových informácií. Funkčná analýza textu. Práca s knihou, vyhľadávanie informácií v encyklopédii, práca s IKT. Funkčné využitie jazykových prostriedkov písaných prejavov. Vnímanie a chápanie rozličných jazykových informácií. Funkčná analýza textu. Práca s knihou, vyhľadávanie informácií v encyklopédii, práca s IKT.	Odborná (náučná literatúra) 3.1 Encyklopédia A. OPAKOVANIE A UPEVNŇOVANIE VEDOMOSTÍ Z PREDCHÁDZAJÚCICH ROČNÍKOV Odlišnosti od umeleckého textu. B. VYVODENIE NOVÝCH LITERÁRNYCH POZNATKOV Jasnosť, presnosť, stručnosť vyjadrovania v encyklopédii. Rozdiely v spôsobe sprostredkovania poznatkov. Odlišnosti od umeleckej literatúry, odlišnosti od náučných textov sprostredkovaných učebnicou. Úloha <u>hesla</u> v encyklopédii – porovnanie s nadpisom v iných literárnych dielach. Usporiadanie hesiel v encyklopédii (<i>abecedné, chronologické, systematické</i>). Encyklopédia na internete. C. ČÍTANIE A INTERPRETÁCIA TEXTU Ukážky z rôznych encyklopédií (vhodných obsahom a témou, primerané veku žiakov daného ročníka). Význam informácií získaných z encyklopédie. Vyčleňovanie hlavných informácií v texte

VÝKONOVÝ VZDELÁVACÍ ŠTANDARD

Maximálna úroveň výkonu (výborný)	Minimálna úroveň výkonu (dostatočný) s pomocou učiteľa, s prihliadnutím na druh a stupeň sluchového postihnutia
Encyklopédia - odborná (náučná literatúra) Vie vysvetliť, ako sú zoradené informácie v encyklopédii. Vie vymenovať druhy encyklopédií podľa obsahu (zemepisné, prírodovedné...) Žiak vie vyhľadať informácie podľa hesiel. Vie vyčleniť hlavné informácie v texte. Vie vysvetliť význam informácií získaných z encyklopédie. Vie vybrať vhodné informácie z najväčšej encyklopédie na svete – na internete Wikipedia - pri riešení konkrétnej úlohy.	Encyklopédia - odborná (náučná literatúra) S pomocou vie vyhľadať informácie z rôznych zdrojov (internet, encyklopédia) podľa hesla.